

Rukous

4.7.2012 12. oppitunti opettaja J.Penzev

Shalom kaikille.

Jatkamme Mishnan kirjan käsittelyä, josta meille on jo tullut selväksi se asia, että maailma seisoo kolmella peruskivellä: Toora, jumalanpalvelus ja hyvät teot. Hyvin laajasti olemme keskustelleet siitä, miten hyvät teot ja kunnioitus lähimmäistä kohtaan voi auttaa meitä. Olemme käsitelleet myös sitä asiaa, että myös Jeshuaan uskoville Tooran käskyt ovat hyvin tärkeitä, ja he saavat siunaukset kun elävät niissä. Miten tämä tapahtuu käytännössä, sitä käsittelemme seuraavalla oppitunnilla.

Mutta haluan kiinnittää huomion vielä yhteen asiaan. Jostain syystä tulee vääriä käsityksiä, että pelastuksen voisi judaismissa saada vain hyvien tekojen kautta. Tämä ei pidä paikkaansa. Juutalaiset käsittävät tämän asian niin, että hyvät teot ovat vain seurausta sille, että ihmisellä on jo hyvä suhde Jumalan kanssa. Hyvät teot ja Jumalan käskyjen mukaan eläminen eivät ole liiton ehtoja vaan ne ovat liiton seurausta. Eli tämä on käytännöllistä rakkauden osoitusta Jumalaa kohtaan. Hyvin tärkeä on käsky, joka koskee rukousta. Tästä aiheesta keskustelemme syvemmin tänään. Koska tämä avaa kolmatta kulmakiveä, josta Mishnassa on kirjoitettu. Hebrean kielellä rukous on avoda. Suora käänös sanalle avoda tarkoittaa työtä. Minkälaista työtä? Tämä on sydämen työtä. Niin juutalaiset viisaat selittävät sen. Eli tämä on seurakunnan yleisrukous.

Kun juutalaiset lähtivät Egyptistä vaeltamaan erämaahan, alusta asti rukouspaikka oli hyvin tärkeä heidän elämässään, kun he rakensivat temppelin ja ilmestysmajan. Babylonin siirtolaisuuden aikana juutalaisille tuli tarve, että yksi temppeli Jerusalemissa ei ollut riittävä. Mutta Tooran mukaan voi olla vain yksi paikka, missä voi suorittaa uhrin. Mitä sitten saattoi tehdä? Tämä tarve oli niin suuri, että eri paikkakunnille alkoi syntyä rukoushuoneita ja rukouspiirejä. Juutalaiset kokoontuivat keskenään ja rukoilivat yhdessä niitä rukouksia, mitä temppelissä rukoillaan. Myös he tukivat ja kannustivat niitä, jotka lähtivät temppeliin palvelustehtävään uhraamaan. Ja he olivat rukouksessa yhdessä Jumalan läsnäolossa. Näistä rukouspiireistä syntyi myöhemmin paikallissynagogia. Synagoga ei ollut juutalaisille ainoastaan hengellinen koti vaan myös yhteiskunnallisesti juutalaisten paikka. Mutta ainoa päämäärä synagogalla oli historian kautta säilyttää rukous ja Tooran tutkiminen.

Sen takia, että juutalainen rukous oli hyvin paljon kiinnitetty temppelipalvelukseen ja uhraukseen, se on muodostunut määrättyjen asioiden ja normien mukaisesti. Juutalaisilla viisailla on sananlasku: Juutalainen voi rukoilla

aina, mutta on määrätty aika, jolloin hän on velvollinen rukoilemaan. Mikä aika tämä on? Se on se aika, kun temppelissä suoritetaan uhrausta. Vaikka synagoga ei ole temppeli eikä sen ole tarkoitus korvata temppeliä, synagogan jumalanpalvelus on hyvin tiiviisti kytketty temppelipalveluksen aikatauluun. Ja hyvin tiiviisti kytketty temppelin uhripalveluun. Tämän tiiviin yhteyden temppelipalvelukseen voi nähdä myös rukousaikataulussa ja uhrausaikataulussa. Myös synagogan rakenteelliset muodot muistuttavat tästä aiheesta.

Synagogan rakenteelliset puitteet voi nähdä hyvin tarkkaan juutalaisten kahdesta tärkeästä elementistä. Koko jumalanpalveluksen aikana me näemme niin kuin jonkinlaisen draaman esityksen. Eli jumalanpalveluksesta me voimme kuvana nähdä tapahtumat juutalaisten historiassa, Siinain vuorella seisomisen ja Tooran vastaanottamisen, kun synagogassa otetaan Tooran rulla ja Toorakääröjä tuodaan korkeimmalle paikalle synagogassa. Myös voimme nähdä, miten ylipappi astui pyhyiden keskelle, missä temppelissä oli arkki kivitauluineen. Tänäpäin voimme nähdä, kuinka siellä laitetaan Tooran kääröjä. Hepreaksi sanotaan aron kodesh eli pyhä arkki.

Miten rukous voi olla yhtenäinen temppeliuhrauksen kanssa? Sen aikataulu on nimenomaan kytketty siihen, kun temppelissä suoritettiin uhraukset; silloin rukoillaan. Arkipäivänä temppelissä tuotiin polttouhrit yleensä aamulla ja toisen kerran puolipäivän jälkeen. Myös illan aikana poltettiin niitä, mitä päivän aikana oli jätetty jäljelle ja polttamatta. Näiden kolmen polttouhrin aikana on pakolliset rukoushetket. Aamurukous, joka polttouhrin aikana suoritetaan, on nimeltään shaharit. Puolipäivän jälkeen polttouhrin yhteydessä suoritetaan rukous nimeltään minha. Myöhään illalla, kun poltettiin aamun ja päivän uhrin jäännöksiä, suoritetaan iltarukous nimeltä ma'ariv. Ma'arivin asema on ehkä vähän pienempi kuin kahden muun rukousajan. Koska voi olla, ettei illan aikana suoriteta jumalanpalvelusta ollenkaan. Talmudin aikana rukous ma'ariv oli vapaaehtoinen. Paljon myöhemmin se tuli pakolliseksi. Voimme nähdä myös ma'ariv rukouksen sisällöstä, ettei se ole niin tärkeä kuin kaksi muuta sen perusteella, että se ei sisällä yhtenäistä seurakunnan rukousta.

Mikä on seurakunnan päärukous? Siinä luetaan 18 siunausta. Heparin kielellä 18 on shmone esre. Näiden siunausten aikana suoritetaan uhraukset temppelissä. Myöhemmin käsittelemme tätä aihetta vähän syvemmin.

Voimme nyt esittää kysymyksen, että mitä sitten muuna aikana tehdään? Onko ihminen ilman rukousta, jos hänellä ei ole sitä määrättyinä aikoina? Ei todellakaan. Meillä on aina aika, kun me voimme spontaanisti rukoilla. Eli me voimme rukoilla aina ihan mistä vain asiasta. Mutta siitä huolimatta, jos me vapaaehtoisesti rukoilemme, juutalaisuudessa on myös määrättyjä asioita, jotka meidän pitää rukousaikoina ottaa huomioon ja rukoilla jonkin kaavan mukaisesti. Esimerkiksi, jos ihminen alkaa syödä hedelmiä, hän lukee siunauksen: Siunattu

Sinä Herra, meidän Jumalamme, Kaikkivaltias, joka olet luonut puun hedelmän. Me näemme, että siunaus on kuin pieni rukous, joka aina alkaa siitä, että keskitymme Jumalaan ja lausumme Hänen Nimeään, käännyimme Hänen puoleensa ja osoitamme kunnioitusta Hänen korkealle tasolleen. Vasta tämän jälkeen keskitymme rukouksen asialliseen puoleen, joka monissa siunausrukouksissa voi olla hyvin erilainen. Se voi olla kiitosaihe jostain Jumalalta saadusta hyvästä lahjasta, tai se voi olla jotain kunnioituksen osoitusta Jumalalle, jos me haluamme noudattaa jotain käskyä.

Joidenkin erityisten käskyjen suorittaminen vaatii juutalaisuudessa myös siunausrukouksen. Alkupuoli siunausrukouksessa on aina samanlainen: Siunattu Sinä Herra, meidän Jumalamme, Kaikkivaltias. Ja jos tämä rukous koskee jonkin juutalaisen käskyn noudattamista, siihen sisältyy vielä yksi elementti, lause: Sinä, joka olet pyhittänyt meidät käskyilläsi. Silloin kun me laitamme pienen kynnyksen, kun rakennamme tasakaton, silloin lausutaan rukous: Siunattu Sinä Herra, joka olet pyhittänyt meidät käskyilläsi ja määrännyt meidät rakentamaan aidan.

Silloin kun ihminen alkaa suorittaa Jumalan käskyä, hänellä on jo valmis olotila, kun hän rukoilee. Hän tunnustaa itselleen, että hän toteuttaa Jumalan käskyä, jonka itse Jumala on hänelle määrännyt. Tämän tyyppisiä siunausrukouksia juutalaisten elämästä on koottu hyvin laajasti. Ne on valmiiksi kirjoitettu monen elämäntilanteen mukaisesti. Esimerkiksi voi siunata Kaikkivaltiasta ennen kuin haluaa haistaa jotain hyvää tuoksua, ja voi sanoa: Siunattu Sinä Herra, joka olet luonut tämän kauniin tuoksun, joka kukista tulee. Kun me näemme taivaalla sateenkaaren, me muistamme, että tämä on Jumalan merkki, liiton merkki Nooan aikana, ihmisten ja Jumalan välissä. Kun me näemme sateenkaaren taivaalla, me voimme lausua: Siunattu Hän, joka on luonut liiton, ja Hän on uskollinen muistuttamaan meille tästä liitosta.

Silloin kun me tunnustamme, että kaikki maailmassa on alistettu Jumalan edessä ja Jumala kontrolloi kaikkea, silloin me kuullessamme hyviä uutisia, jotka koskevat meitä, lähimmäisiä tai koko maailmaa, voimme lausua: Siunattu Hän, joka luo. Mutta jos me kuulemme huonoja uutisia, me voimme sanoa: Siunattu Hän, oikea Tuomari. Eli joka päivä arkielämässä meillä on tarpeita, joista voimme lausua siunausrukouksen Jumalalle.

Jotkut siunaus rukoukset ovat Tooran käskyjen noudattamista. Esimerkiksi 5. Mooseksen kirjassa 8: 10: ” Kun sinä syöt ja tulet ravituksi, ylistä Herraa, sinun Jumalaasi, siitä hyvästä maasta, jonka Hän on antanut sinulle. ” Eli kun me suoritamme ruokailua, meidän tulee siunata Kaikkivaltiasta Herraa.

Ruokailun jälkeen on siunausrukous, jonka nimi on birkat hamazon. Se on hyvä, laaja rukousteksti, jossa me puhumme siitä, että Jumala Kaikkivaltias pitää huolta meistä ja kaikista tarpeistamme.

Voimme palata nyt aiheeseen jokapäiväisestä rukouksesta. Kaikissa kolmessa rukoushetkessä keskipisteenä ovat kaikki 18 siunausta, jotka lausutaan. Eri vuodenaikoina niiden teksti pikkuisen muuttuu. Mutta kokonaisuus on muuttumaton. Kolme ensimmäistä ja kolme viimeistä siunausta ovat muuttumattomia kaikkina vuodenaikoina. Kolme ensimmäistä siunausta ovat Jumalan ylistystä ja ylistykseen sisältyy se, että Jumala muistaa oman liittonsa, jonka Hän on solminut Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa. Myös muistetaan sitä, että Hän on Kaikkivaltias, joka voi ylösnostaa kuolleista, ja Hän on Pyhä Kuningas. Kolme viimeistä siunausta ovat kiitosaiheita. Kiitos Jumalalle temppelistä, joka tänä päivänä muodostuu siitä, että juutalaiset pyytävät, että temppeli jälleen asetetaan ja rakennetaan. Kiitos siitä, että Jumala jatkuvasti auttaa, kannustaa ja tukee. Viimeinen kolmesta on kiitos siitä rauhasta, jonka Jumala itse antaa meille jokaiselle.

12 muuta siunausta 18 joukosta luetaan vain arkipäivän aikana. Koska nämä 12 sisältävät pyyntöjä. Ja pyynnöt voivat koostua ihan ihmisen arkipäivän tarpeista, että me saamme ymmärrystä Jumalan tahdosta elämässämme. Lopussa pyyntöihin sisältyy, että Messias tulisi maan päälle. Tässä kohtaa me voimme esittää omia henkilökohtaisia pyyntöjä Jumalan edessä. 12 siunausrukousta tässä keskellä sisältävät myös pyynnön hyvästä sadosta, anteeksipyyntöjä ja pyyntöjä ihmisten parantamisesta, sekä pyyntöjä, että Jumala auttaisi tutkimaan ja ymmärtämään Tooraa. Myös pyyntöjä, että Jumala jälleenrakentaa täydellisen juutalaisen elämän Pyhässä maassa. Myös pyynnön vapautua kaikista vihollisista.

Tässä me näemme, että nämä 18 siunausrukousta ovat samanlaiset, mitä apostoli Paavali on kirjoittanut Timoteukselle. 1.Tim. 2. luvussa Paavali luettelee ihan samanlaisia siunausrukouspyyntöjä, joita me juuri käsittelimme. 1. Tim. 2: 1: ” Kehotan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta. ” Eli Paavali luettelee tässä kaikkia niitä siunauspyyntöjä, joista jo olemme keskustelleet. Sillä Paavali on kirjoittanut tämän tekstin oman juutalaisen elämänsä perustalta. Tästä Raamatun tekstistä me näemme, että sekä apostoli Paavali että Jeshua olivat käyneet säännöllisesti synagogassa ja rukoilleet siellä. Raamatussa puhutaan myös, että Jeshua kävi tapansa mukaan synagogassa. Esimerkiksi Luukkaan evankeliumissa 4: 16: ” Jeesus saapui Nasaretiin, jossa hän oli kasvanut. Hän meni sapatinpäivänä tapansa mukaan synagogaan ja nousi lukemaan.”

Nyt me kerromme muutamia asioita tästä shmone esre-rukouksesta, joka on sisällä jokaisessa rukoushetkessä. Sekä aamu- että päivärukouksen aikana meillä on myös hyvin tärkeä rukouselementti: 5. Mooseksenkirjan 6. luvusta voimme lukea tekstin. 6: 7: ” Ja puhu niistä kotona istuessasi ja tietä käydessäsi, maata pannessasi ja ylös noustessasi.” Juutalaiset viisaat käsittelevät tämän jakeen aikataulua niin, että kun ihminen nousee, on aamu, ja kun hän menee nukkumaan, on ilta. Eli aamulla ja ennen yön alkamista. Ajankohtaisesti tähän kohdistuvat aamun shaharit-rukoukset ja illan ma’ariv-rukoukset. Minkälaiset sanat niissä on? Mitkä ovat sanat, jotka pitää opettaa omille lapsille ja pitää lausua ylös noustessa tai nukkumaan mennessä. Ne sanat me voimme lukea 5. Moos. 6: 4 - 5: ” Kuule Israel, Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi. Ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi. ” Eli tämän ja joidenkin muiden samantapaisten rukouksessa lausumista sanotaan Sh’ma-rukouksiksi.

Sh’ma Jisrael rukous on hyvin tunnettu juutalainen rukous. Sh’ma Jisrael on symbolinen rukous juutalaisuudessa, joka rukoillaan - ei ainoastaan aamu- ja iltarukouksessa - vaan myös silloin, jos elämässä on joku vaaratilanne. Eli juutalaisen uskon tunnustus eli Sh’ma Jisrael tunnustaa, että vain Jumala on Herra ja vain Herra on meidän Jumalamme. Tämä uskontunnustus Sh’ma Jisrael lausutaan ja tunnustetaan joka päivä meidän elämässämme.

Ennen kuin ihminen kääntyy Jumalan puoleen ja aloittaa rukouksen, hänen pitää saada määrätty olotila. Ennen kuin me lausumme Sh’ma Jisrael-rukouksen, meille on määrätty psalmin tekstit, jotka meidän pitää lukea. Eli heprean kielellä sana gavanah, joka tarkoittaa keskittymistä. Kun me luemme profeetallista tai psalmin tekstiä, se auttaa meitä keskittymään seuraavaan rukoushetkeen. Silloin kun me suoritamme tämän rukouksen, sen lopussa on meille määrätty myös asioita. Emme voi lopettaa vain esittämällä Jumalalle omia pyyntöjä. Jo hyvin kauan aikaa sitten juutalaisuudessa on muodostunut traditio, jossa rukousten lopussa tehdään rukous, joka on hepreaksi nimeltään aleinu. Kun me käänämme tämän sanan aleinu, se tarkoittaa ” tämä on meidän velvollisuksiämme”. Tässä aleinu-loppurukouksessa me tunnustamme Jumalan edessä sen, että vaikka rukous on loppumassa, me olemme velvolliset palvelemaan Herraa kaikkina aikoina. Ja me jaamme Jumalan läsnäolon kaikkina arkielämän hetkinä.

Kaiken rukousjärjestyksen me voimme nähdä ja lukea rukouskirjasta, jonka nimi on Sidur. Tänäpäin me vain hyvin lyhyesti käsittelemme juutalaista jokapäiväistä rukousta ja arkipäiväistä rukousta. Jos Jumala antaa, niin seuraavilla oppitunneilla voimme keskittyä rukouksiin, jotka suoritetaan pyhäpäivinä.

AVODA

Šaharit

MINHA

MA'ARIV

ŠMONE'ESRE

BIRKAT-HAMAZON

ŠMA

KAVANA

ALEINU

SIDUUR